

POSTANOWIENIE

9 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 9 grudnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku Prokuratora Okręgowego w C.
z udziałem D.F., D.O., R.O., B.S. i K.S.
o wpis hipotek do księgi wieczystej Kw nr [...],
na skutek skargi kasacyjnej D.O.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Częstochowie
z 1 sierpnia 2024 r., VI Ca 135/24,

- 1) odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2) oddala wniosek uczestników B.S., K.S. i D.F. o zasądzenie od uczestniczki D.O. kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3) oddala wniosek Skarbu Państwa o zasądzenie od uczestniczki D.O. kosztów postępowania kasacyjnego.**

[M.O.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 1 sierpnia 2024 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie w sprawie z wniosku Prokuratora Okręgowego w C. z udziałem R.O., D.O., B.S., K.S. i D.F. o wpis hipoteki do księgi wieczystej, na skutek apelacji uczestniczki postępowania D.O. od postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z 6 czerwca 2023 r., DZKW/[...], oddalił apelację (pkt 1), odstąpił od obciążania uczestniczki postępowania D.O. kosztami postępowania apelacyjnego (pkt 2).

Uczestniczka D.O. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu drugiej instancji, zaskarżając je w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego

postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od wnioskodawcy - Prokuratora Okręgowego w C. na rzecz uczestniczki D.O. kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca wskazała, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz że występują istotne zagadnienia prawne, które skarżąca sformułowała w formie następujących pytań: 1) czy w świetle art. 110 pkt 2 u.k.w.h., w przypadku kilku pokrzywdzonych, postanowienie prokuratora mające stanowić podstawę wpisu hipoteki przymusowej powinno określać dokładnie z osobna konkretną kwotę pieniężną zabezpieczaną na rzecz każdego z kilku pokrzywdzonych; 2) czy w świetle art. 110 pkt 2 u.k.w.h. postanowienie prokuratora określające zbiorczo zabezpieczaną kwotę środka kompensacyjnego z tytułu zadośćuczynienia na rzecz kilku pokrzywdzonych może stanowić podstawę wpisu hipoteki przymusowej; 3) czy dopuszczalne jest dokonanie jednego wpisu hipoteki przymusowej na rzecz kilku wierzycieli, w sytuacji gdy nie są oni wierzycielami solidarnymi i każdemu z nich przysługuje wierzytelność w innej wysokości. Skarżąca powołała się również na oczywistą zasadność skargi.

Uczestnicy postępowania B.S., K.S. oraz D.F. złożyli odpowiedź na skargę, w której wnieśli o odrzucenie skargi (na poparcie wniosku o odrzucenie skargi uczestnicy przywołali jednak argumenty wskazujące, w ich ocenie, na brak okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania), ewentualnie o jej oddalenie oraz o obciążenie skarżącej kasacyjnie kosztami postępowania.

Prokurator Okręgowy w C., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, złożył odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącej na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratora Prokuratury Okręgowej w C. kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Odpowiedź na skargę złożył również uczestnik R.O., wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania, o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu.

Poza spełnieniem ogólnych wymagań dla pisma procesowego, skarga kasacyjna powinna również zawierać prawidłowo sformułowane elementy konstrukcyjne określone w art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. Jednym z tych elementów jest przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie. Braki w zakresie elementów konstrukcyjnych skargi, a więc również w zakresie uzasadnienia podstaw kasacyjnych, skutkują odrzuceniem skargi *a limine* bez uprzedniego wezwania o usunięcie dostrzeżonych braków (postanowienie SN z 24 października 2022 r., I CSK 3656/22). Wniosek taki wynika z porównania treści art. 398⁶ § 2 k.p.c. *in medio* oraz art. 398⁶ § 1 k.p.c. Tylko drugi z przywołanych przepisów dopuszcza sanowanie określonych braków skargi kasacyjnej; nie dotyczy to jednak elementów konstrukcyjnych określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. (postanowienie SN z 24 czerwca 2022 r., I CSK 2657/22). Uzasadnienie podstaw skargi powinno być wyodrębnione w sposób redakcyjny i treściowy wśród pozostałych elementów skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2016 r., IV CSK 525/15, z 12 czerwca 2020 r., I CSK 799/19 i z 25 sierpnia 2021 r., II USK 327/21).

Skarżąca w skardze nie sformułowała uzasadnienia podstaw kasacyjnych. Za spełnienie omawianego wymogu konstrukcyjnego nie może być uznane wyodrębnienie w skardze części zatytułowanej „Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz podstaw kasacyjnych”, w której to części skarżąca przedstawiła w istocie wyłącznie argumenty, mające, w jej ocenie, uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ponadto przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie oraz wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie stanowią odrębne

i samodzielne wymagania skargi kasacyjnej. Dystynkcja ta wiąże się ze szczególnym celem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który polega na przytoczeniu prawnych racji przemawiających za zasadnością merytorycznego rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej z uwzględnieniem publicznoprawnych, ponadindywidualnych zadań tego środka zaskarżenia. Podstawy kasacyjne i wypełniające je zarzuty determinują natomiast zakres kontroli kasacyjnej (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), ich uzasadnienie służy zaś wskazaniu jurydycznych argumentów przemawiających za niezgodnością zaskarżonego orzeczenia z przepisami prawa objętymi zarzutami skargi. Badanie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia ma następczy charakter i warunkowane jest uprzednim pozytywnym zweryfikowaniem powodów przemawiających za przyjęciem skargi do rozpoznania (postanowienie SN z 10 września 2025 r., I CSK 55/25).

W tym stanie rzeczy należało uznać, że skarga kasacyjna nie spełniała wymagań konstrukcyjnych, determinujących istotę tego środka i warunkujących jego merytoryczną ocenę, a tym samym podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

Jednocześnie w niniejszej sprawie nie ma podstaw do uwzględnienia wniosku uczestników o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego. Wniosek zgłoszony w odpowiedzi na skargę, został co prawda powiązany z wnioskiem o odrzucenie skargi, ale na jego poparcie uczestnicy przytoczyli argumenty mające, w ich ocenie, przemawiać, za brakiem podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania a nie za jej odrzuceniem z przyczyn formalnych.

Brak było również podstaw do uwzględnienia wniosku wnioskodawcy zawartego w odpowiedzi na skargę o zasądzenie na jego rzecz od skarżącej uczestniczki kosztów postępowania kasacyjnego, który to wniosek został powiązany z wnioskiem o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie z wnioskiem o jej oddalenie. Takie rozstrzygnięcie w sprawie nie zapadło, a podzielić należy prezentowany w orzecznictwie pogląd, że nie ma podstaw do przyznania kosztów postępowania kasacyjnego stronie, która w odpowiedzi na skargę

kasacyjną wniosek o przyznanie tych kosztów łączy ze wskazanymi przez siebie - innymi - rozstrzygnięciami (postanowienia SN: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01; z 8 sierpnia 2012 r., II CSK 112/12; z 14 kwietnia 2023 r., I CSK 3486/22).

SSN Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[a.ł.]